

ČITATELJI! Prosimo, pogledajte na številke poleg naslova za dan, ko Vaša naročnina poteče. V teh časih splošnega povišanja cen, potrebujete list Vaše sodelovanje. Skušajte imeti naročnino vnaprej plačano.

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

KA NEKAJ VEČ KOT na dan dobivate...
2c "GLAS NARODA"
PO POŠTI NARAVNOST NA DOM
(Izveniš sobot, nedelj in praznikov)
ČITAJTE, KAR VAS ZANIMA

Reincorporated as Second Class Matter September 25th, 1940 at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3rd, 1937.

No. 201. — Štev. 201.

(Telephone: CHelsea 3-1242)

NEW YORK, MONDAY, OCTOBER 12, 1942 — PONE DELJEK, 12. OKTOBRA, 1942

VOLUME L — LETNIK L

PRITISK NA STALINGRAD PONEHUJE

NEMŠKA ARMADA, KI JE 52 DNI OBLEGALA STALINGRAD IN JE PRI TEM SKORO IZKRAVELA JE VČERAJ PRENEHALA S SVOJIMI NAPADI, TODA RUSKA POROČILA PRAVIJO, DA DOBIVAJO NEMCI OJAČENJA, DA OBNOVE BOJE IN ZAVZA MEJO RAZDEJANO MESTO

"V okolici Stalingrada so naše čete izmenjavale artilerijski ogenj s sovražnikom," pravi poročilo ruskega vrhovnega poveljstva. "Vsed velikanskih izgub zadnje dni so počivali tanki in infanterija."

"Rdeča zvezda" poroča, da je nemški pritisk na barikaade v Stalingradu ponehal ter pravi, da so nemški vojniki utrjeni. List pa dalje pravi, da proti Stalingradu prihajajo sveže nemške rezerve s poveljem, da zavzamejo mesto za vsako ceno.

Rusko vrhovno poveljstvo naznanja, da se med rusko in nemško artilerijo še vedno bide dvoboj nad razvalinami Stalingrada in da so sovjetske baterije razbile 8 nemških trdnjavskih stolpov, tri topove, 5 postojank strojne in eno skladišče municije.

Osvobodilna ofenziva rdeče armade v severozapadnem predmestju Stalingrada je bila najbrže vstavljena. Rusi poročajo samo o posameznih bitkah ter pravijo, da so bili nemški napadi odbiti. Na nekem kraju je nemška infanterija skušala naskočiti s tanki, pa je bila poguana nazaj in razbiti so bili trije tanki.

Nemško poročilo samo pravi, da je bila ruska osvobodilna ofenziva vstavljena in da so bile nekatere ruske postojanke v mestu razbite.

Nemci pa so premestili svoj pritisk od Stalingrada na Kavkaz, kjer so Rusi v bližini Novorusiska zlomili nemški odpor ter obkolili nek obljuden kraj.

"Boji za uničenje nemške garnizije se nadaljujejo," pravi kratko rusko poročilo.

Na nekem drugem kraju ob Črnem morju so Rusi odbili dva nemška napada, so razbili dva nemška tanka in selem trakov ter uničili eno stotljo.

Jugovzhodno od Mozdoka, kjer Nemci silijo proti petrolejskim poljem okoli Groznega, so se bili vroči boji in Rusi so odbili 5 napadov, pobili 300 Nemcev in razbili 14 tankov.

Rusko vrhovno poveljstvo naznanja, da je 75 nemških bombnikov v spremstvu napadalnih aeroplanov napadlo vojaške naprave pri Mozdoku. Izstreljenih je bilo 26 nemških aeroplanov.

Prejšnji teden je bilo na raznih krajih fronte uničenih 123 nemških aeroplanov vseh vrst. Rusi pa so v istem času izgubili 78 aeroplanov.

Ruske vojske ladje so na Baltiku notopile 5 nemških transportnih parnikov s skupno 16.000 tonami.

Kakor pravi nemški radio, je položaj v Stalingradu naslednji: — Med porušenimi zidovi in za kupi razvalin so se postavili ruski ostrostrelci. Vsaka jama je bila izpremnjena v trdnjavo. Ruski vojniki hodijo po podzemskih hodnikih, se skrivajo po jamah, se po kletah zavarujejo z vrečami peska in jih ni videti, toda njihove krogle žvižgajo vsepovsod. Povsod leže trupla, pa nikogar ni, ki bi jih pokopal.

ZVIŽGANJE V TEMI

ONA poroča iz Washingtona, da se čimdalje bolj širi odmev kombinacije Hitlerjevega in Goeringovega ter Goebbelsovega govora, katerega namen je bil potlačiti nemško ljudstvo ter ga pripraviti na še eno rusko zimo na vzhodu, obenem pa indirektno potipati, svet za žilico miru, ne da bi pri tem bil pokazan očitno podtalen strah, ki že vtika nacijskim voditeljem občalke v usta, s katerimi brližgajo v svet, da se nikogar ne boje in da bodo erknili od lakote prejšnjih ostalih Evropejci, kot bo občutili pomanjkanje kak Nemece.

Vse nacijske propagandne agencije in še posebno kratkovalovne radijske postaje razglasijo v svet to, kar je tičalo v govorih treh poglavinikov nemškega naroda.

Goebbels v nekem članku sv. ri Svedsko in Šveico, naj pazi, da ne bo pri njih napačnega razumevanja nemških ciljev in Nemčije, kot take.

Ostali svet se skuša prepričati, da ima Nemčija velike zaloge živil. Tekom enega ra-

dijskega propagandnega govora za severno in južno Ameriko, je bilo rečeno, da prihaja v Nemčijo vsaki dan po dva set vagonov živil iz Ukrajine. Resnica je, da je nemška propaganda pred nedolgo vprizorila velike ceremonije, ko je dospel iz Ukrajine en sam vlak živil, o katerem je bilo rečeno, da je prvi dovoz živeža iz zasedenega ruskega ozemlja pod nemško upravo.

Willkie se vrača domov

Wendell L. Willkie je v soboto nastopil svojo pot proti domu, kjer bo najprej obiskal predsednika Roosevelta, kateremu bo poročal o svoji misiji, na katero se je podal na željo predsednika, ki je hotel pronajti resnične fakte glede položaja na frontah in v zavezniških deželah, katere je obiskal.

Willkie je tik pred odhodom na inspekciji Chiang Kai-shekovih čet v Centralni Kitajski, kjer se vrše aktualni boji. Njegov odhod je bil skrbno prikrit tako dolgo, da je bil na varnem pred morebitnimi japonski napadi iz zraka.

Laval morda privoli v nemško intervencijo v Afriki

Londoni krogi, ki črpajo svoje informacije iz zanesljivih virov pravijo, da je Pierre Laval pripravljen spremeni status quo francoske posesti v Afriki v prid nemških interesov.

Ta sprememba ima lahko dalekosežne posledice, ter more vključevati najširšo nemško kooperacijo in kontrolo nad francoskimi afriškimi posesti. — Ljudstvo že polagno psihološko pripravljajo na ta morebiten korak francoske vlade. Pričeli so z indirektno propagando, ki posebno v pariskih, nemško kontroliranih listih vpilje: "Preprečimo drugi Madagascar!"

Vichyski tisk je bolj rezerviran, toda je kljub temu razvidno, da prihaja Laval čim bližje usodni odločitvi ugoditve nacijskih argumentov za intervencijo v Afriki, katere glavni namen je zavarovanje Rommelovega hrbita na afriški fronti.

Naciji so bili menda izrecno vžviženi nad Lavalovim nagibom izkazovanja prednosti nemškimi častnikom v zadevi poveljstva v Afriki. Italijanski častniki so bili potisnjeni v ozadje. Grof Ciano je že pred časom potožil, da Francozi kar naprej gojijo sovraštvo do Italijanov in to celo v visokih vladnih krogih. Odrivanje laških častnikov je brezdvoma smatrano za sovražno gesto napram Italijanom.

Izleđa, da se je pričela glade Afrike prava tekma in počeni krogi zaskrbljeno vprašujejo, če bodo združeni narodi

Ameriški poslanik v Rusiji, Standley, je na poti v Ameriko

Teheran, Iran. — Admiral William H. Standley, poslanik Zdr. držav v Sovjetski Rusiji, je dospel z letalom iz Kuibiševa, ter se je izrazil, da je bila njegova pot do predsednika Rosevelta nameravana že pred Stalinovim pozivom na zavezništvo, naj spolnijo svoje obljave v pogledu otvoritve druge fronte, ter večjega dovažanja potrebščin za rdečo armado.

Poslanik Standley je dejal poročevalcem, da bo s predsednikom Roseveltom konferiral o vprašanju pošiljanja orožja in municije v Rusijo. Dejaj je, da se bo prav kmalu spet vrnil na svoje poslaniško mesto v Kuibiševu.

V Carnegie Hall bodo predvajali Sedmo simfonijo Šostakovičevega

Philharmonično simfonično društvo bo podalo to sredo večer v Carnegie Hall v New Yorku znano Šostakovičovo Sedmo simfonijo, kateri je ta ruski skladatelj komponiral med obleganjem Leningrada po nacijskih. Ta simfonija je bila najprej podana v Ameriki, po d vodstvom Toscaninija, ki bo tudi to pot dirigiral pri predvajanju tega velikega in krasnega dela.

zares čakali, da bodo nacija u-trdili in ojačali svoje sile v Afriki s sodečevanjem Lavala, ne da bi ukrenili kakoli akcije, ki je očitno naperjena proti njihovim interesom?

Laval prejel ultimatum

Kot poroča ONA, je Pierre Laval, načelnik francoske vlade v Vichyju od nemških oblasti prejel ultimatum, ki poteče v četrtek, 15. oktobra. Ako do tega dne Laval ne izpolni svoje obljube, da bo poslal v Nemčijo 130.000 izvežanih delavcev, bo odstavljen.

Kakó zelo nemška vlada pritiska na Lavala, da nemudoma pošlje čim več delavcev v Nemčijo, poroča nemški list v Parizu "Pariser Zeitung", ki med drugim pravi:

"Lavalova obljuba, da bo poslijal delavce v Nemčijo, mora biti izpolnjena do žrke in s popolno lojalnostjo." Po zadnji nemški odredbi za izmenno francoskih vojnih ujetnikov s francoskimi delavci mora biti v Nemčijo poslanih po pet delavcev za vsakega vojnega ujetnika in vsak francoski predelavce mora spremljati pet delavcev."

Zdaj pa John L. Lewis priporoča slovo v delav. vrstah

John L. Lewis, ki je tekom konvencije UMWA v Cincinnatiju dosegel, da je ta njegova unija izstopila iz organizacije CIO, je v soboto v svojem govoru pred zbrano delegacijo izjavil, da je za delavsko slovo in edinstvo, ter da je njegova premogarska unija pripravljena sodelovati pri vsaki "bona fide" mirovni konferenci, ki bi zares mogla doseči sporazum med organiziranim delavstvom v tej deželi.

Ko je bil vprašan, če je on pripravljen nuditi iniciative v tem smislu, je odgovoril, da je on tako iniciativo že podal v zadnjem januarju, ko je razposlal pisma za tako konferenco. Njegov dober namen pa je bil, kot je rekel, torpediran. Namesto konference, ki jo je priporočal on, je bil sestavljen Labor Victory Board in, če se pogleda na ta odbor skozi mikroskop, se pronajde, da ni čezdaj pokazal še nobenih uspehov.

Enajst milijonov Kitajcev pod orožjem

Čungking. — General Ho Ying-Chin, kitajski vojni minister, je naznanil, da ima sedaj Kitajska pod orožjem 11 milijonov mož oziroma, da je bilo toliko mobiliziranih od leta 1937 pa do zdaj.

Nacijski strah pred službo na ruski fronti

Poročilo Overseas News Agency iz Zuricha pravi, da so nacijske SS čete v Franciji sporazumno z francosko policijo oskrbele za podtalno pot, potom katere morejo doseči vichysko Severno Afriko vsi oni člani Hitlerjeve Elitne garde v Franciji, ki se boje iti na rusko fronto.

Ta obdolžitev nacijev je prišla po tajnem nemškem vojaškem radiju, na katerem govori neki "glas vodje". Stanica se imenuje "Gustav Siegfried" in je kritična napram sedanjim voditeljem Nemčije.

"Vodja" je v zadnji obdolžitvi glede dezertiranja SS čet dejal, da je Hitler izgubil na ta način že 774 mož svoje Elitne garde. Vojaške oblasti zaznamuje to dezertiranje, kot "pogrešane." Ti dezertjerji imajo menda dve posebni taborišči blizu Casablancae, ter se nazivati "Putja Berge in Cetasse" in Abbi Al-lai Asaja". "Vodja" je priporočil, da nemška armada vlere v nezasedeno ozemlje Francije, kjer so nastanjeni ti dezertjerji in jih prižene nazaj v Nemčijo.

Nemcem primanjkuje delavcev in vojakov

Skoro dnevno prihajajo vesti, ki nanovo potrjujejo, da Nemci povsod in v vseni sredstvi iščejo delavcev in vojakov za svojo vojaško mašino.

Casniška agentura ONA poroča, dne 8. oktobra iz Zuericha, da je Nemčija opozorila svoje zavezništke, hlapee in pomagače, da bo podrejenim narodom v bodoči Evropi odredjeno mesto, ki bo odgovarjalo veličini njihovoga napora v podporanju Hitlerjeve vojne na vzhodnem bojišču.

Ta opomin je pred kratkim naslovil francoskim industri-jalcem, nemški odposlanec v Parizu, Wilhelm Schier.

— Poroča Jugoslav. Information Center

Spremembe v kabinetu Neodvisne Hrvaške

Nemško radijsko poročilo, katero so slišali v New Yorku, je dalo vest, da je bilo odstranjenih osem dosedanjih ministrov v Paveličevi Hrvatski ter da je bil kabinet reorganiziran.

Rusi v nemških tovarnah

Overseas News Agency podaja preko Berna vest, da so bili Nemci prisiljeni vpsoliti v svoji industriji ruske delavce, ki so jih prignali iz zasedenih krajev ruske zemlje.

Da pa preprečijo kakršnokoli duhovno ali človeško zvezo med nemškimi in ruskimi delavci, ki morajo pač delati skumpno pri istih strojih, so naciji izdali posebna pravila nemškimi delavcem, ki morajo priti v stik z delovnimi sužnji od vzhoda.

Ta zanimiv dokument pravil se imenuje "Kako naj postopajo Nemci z delavci iz bivšega ruskega ozemlja."

Pravilnik, ki je bil odkrit, je bil izdan v Dudelange, v provinci Lorraine in je podpisan po S. S. načelniku tega okrožja, ki je prej spadal po Francijo.

Pravilnik pravi: "Bilo je neobhodno potrebno, da smo uposlili sovjetske delavce v nemških tovarnah, ker se mora vzdržati stalno produkcijo v naši industriji. Toda, zapomnite si in vedite, da so ti ljudje v vseh ozirih in kulturno neprimerno nižji od vas, ter da so bili vzgojeni v ideologiji, ki se razlikuje od vaše. Iz tega razloga si glede postopanja s temi elementi zapomnite sledeče:

"Prvič, zmirom pokazžite, da ste vi njih gospodarji. Bodite pravični, a trdi v postopanju z njimi.

"Drugič, kakršenkoli osebni kontakt s temi elementi je strogo prepovedan, razen, kolikor je to neobhodno potrebno pri delu in nadzoru. Kako to varstvo s temi elementi je sploh nemogoče.

"Tretjič, nikar se ne pustite zapeljati v kako izkazovanje napačno razumevanja pomilovanja, ter prijaznosti in popustljivosti. Oni dobe svoje določene racije hrane po splošnih uredpisih.

"Četrtič, ne smete dovoliti nobenega zastajanja pri delu."

ZALAGANJE ČET PO ZRAKU

Zavezniški letalci mečejo iz transportnih a eroplanov vojaške potrebščine vojaškim posadkam na Novi Guineji.

GLAS NARODA

(VOICE OF THE PEOPLE)

Owned and Published by Slovenic Publishing Company, (A Corporation) Frank Sakser, President; Ignac Hudec, Treasurer; Joseph Lupsha, Sec. Place of business of the corporation and addresses of above officers: 216 WEST 18th STREET, NEW YORK, N. Y.

49th Year

"Glas Naroda" is issued every day except Saturdays, Sundays and Holidays. Subscription Yearly \$6. Advertisement on Agreement.

Za celo leto velja list za Ameriko in Kanado \$6.—; za pol leta \$3.—; za štiri leta \$15.—. Za New York za celo leto \$7.—; za pol leta \$3.50. Za inozemstvo za celo leto \$7.—; za pol leta \$3.50.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvenem sobot, nedelj in praznikov.

"GLAS NARODA", 216 WEST 18th STREET, NEW YORK, N. Y. Telephone: CHelsea 3-1242

MIHAJLOVIČ SVARI PETAINA

Kot pravi neko poročilo, je general Draža Mihajlovič maršalu Henri Philippe Petainu poslal poslanico, s katero mu hoče dokazati, da na način, vlade v Vichyju ni mogoče zopet dobiti neodvisnosti naroda.

Mihajlovič odločno zavrača mnenje lutkastih vlad, da bodo s svojim sodelovanjem omehčale nacijske krepilje. Ravno nasprotno je resnično: čim bolj skuša kaka vlada vstrzitati nacijem, tembolj jo Hitler stiska za vrat.

Pred nekaj dnevi je prišlo iz Budimpešte preko Berna, do sedaj sicer še nepotrjeno poročilo, da je odstopil maršal Milan Nedić kot načelnik jugoslovanske vlade v Beogradu. Mogoče se je Mihajlovič posrečilo dokazati ničevost njegovega sodelovanja z Nemčijo in ga pridobiti za svoje nazore. In po vsem tem, kar je Nedić delal pred nemškimi vpadom v Jugoslavijo, ne more presenetiti nikogar, ako se je odpovedal svojemu mestu.

Ko so italijanski letalci v vojni z Grško 10. novembra, 1940 vrgli nekaj bomb na Bitolj, je Nedić kot tedanji vojni minister prigovarjal regentu knezu Pavlu, da jugoslovanska armada napade italijansko armado, ki je ravno tedaj bila v najhujših bojih z Grčijo. Nedić je bil tedaj uverjen, da bo prejel ali slej Hitler vdaril na Jugoslavijo ter je vsled tega bil mneja, da naj bi jugoslovanska armada italijansko vojsko vrgla v Jadran.

Knez Pavle pa generala Nedića ni poslušal, temveč ga je odslovil kot vojnega ministra. Ko pa je bila le nekaj mesecev zatem Jugoslavija napadena, je Nedić vpadel pogub, obupal je nad bodočnostjo Jugoslavije in se je pridružil zavojevalcu. Zaradi Mihajlovičevih velikih uspehov pa je najbrže prišel do drugačnega prepričanja, zapleka ga je vest in je odstopil.

Po vseh zasedenih deželah Evrope ni primere temu, kar je general Mihajlovič s svojimi četniki dosegel. Mihajlovič je postavil svojo lastno fronto in proti njegovi vojski se ne bori nič manj kot štiri države. Nemci drže skoro celo Srbijo in polovico Slovenije; Italija ima v svojih rokah celo Dalmacijo in po Albaniji sili še dalje proti Vardarju in po njegovi dolini proti Solunu. Ako se hočejo Bolgari postaviti proti temu italijanskemu prodiranju, jim že zna Hitler dopovedati, da imajo Italijani pravico iti do Egejskega morja. Bolgarska armada se nahaja v vzhodni Macedoniji, Madžarska pa v Banatu in Prekmurju.

Tem štirim sovražnikom pa stoje zvesto ob strani še hrvatski vstaši, pandurji poglavnika Pavelića. In Pavelić še vedno skuša hrvatskemu narodu dopovedati, da so Srbi največji sovražniki hrvatskega naroda.

Poleg tega pa zelo živahno delujejo po Hrvatskem in še posebno po Sloveniji takimenenovani partizani, ali rodoljubi, ali komunisti ali hostarji, ki se na svojo pest bore proti Nemcem in Italjanom in se včasih celo spopadejo z Mihajlovičevimi četniki.

Po poročilih, ki vsak dan prihajajo iz raznih virov iz Evrope, si ne moremo predstavljati nobene jasne slike o resničnem položaju v Jugoslaviji. Eno je gotovo: zmešnjava tako velika, da večja ne more biti—narod pa trpi in umira.

Nacijski kruh

Stockholm. — Poročilo, ki je bilo povzeto po moskovskem radiju pravi, da vsebuje nemški kruh količino lesne kaše, ki je na poseben način preparirana v to syrno.

Ta produkt, za katerega se imajo Nemci zahvaliti iznajdljivosti in bistroummosti nacijskih raziskovalcev na biološkem, poljedeljskem in lesnem polju znanosti, menda na-

domestuje mnoge živilske snovi ki jih v Nemčiji ni več dobiti. Uporabna je ta drevesna kaša ali moka na več načinov in producirajo jo v Berlinu, Dresdenu in Landensbergu.

Nacij si ne upajo povedati nemškemu ljudstvu, da je s kruhom drva, ker se boje, da bi morda pričeli leteti nanje krepelci, zakaj "drvarji" bodo ne-mara vseno odkrili to sleparijo sami od sebe.

VESTI KOMU POMAGATE... AKO PRISPEVATE ZA U. S. O. (Image of a person)

SLOVENIJA—KAM PLOVEŠ?

T. F. XII.

Pisano je, da se sklicje v decembru slovenski kongres. Vendar je spet prišlo do te odločitve. No, morda res se ni prav nič zamenjali. Od lani do letos se je položaj v marsikaterem pogledu močno izboljšal. Bilo je precej poizkusov, bile so pogroške na vse plati. Mogočito bo zdaj lažje zgrabiti prav.

Pričujoči članki so skušali po svoje pripomoči k temu, da bi imeli vsi kolikor mogoče jasno gledanje na položaj. Najbrž je položaj tu precej dobro razložen. Nezmožnosti si pa tudi ti članki ne pripisujejo.

Jasnost položaja je predvsem potrebna zato, da se zna človek ogibati potov in korakov, ki bi stvari nič ne koristili ali celo škodovali. V drugi vrsti šele utegne pomagati tudi v najbližke zares uspešne poti.

Po miselnju tega člankarja bi bila poglavitna naloga kongresa, da brez vsakega pristanskega presojanja ugotovi dejanski položaj, ki se do dneva kongresa, itak najbrž ne bo bistveno spremenil. Izreče naj se na federalistično Jugoslavijo z Ujedinje no Slovenijo kot njim integralnim delom. Nadaljnje snovanje naj prepusti drugim činiteljem. Balkanska unija ali evropska unija zirozoma monarhija ali republika, te in take reči naj pusti onim doma.

Ča bo tako ravnal, bo zadel misel Slovencev doma in po svetu. Ne iz Ljubljane, ne iz Primorja, ne iz Južne Amerike, ne iz Egipta, ne iz Kanade, z eno besedo: od nikoder niso prišle drugačne zahteve, v kolikor je človeku mogoče zasledovati slovenski tisk iz vseh teh krajev. Federalistična Jugoslavija z Ujedinjeno Slovenijo je pa vse-slovenski slovenski postulat.

Seveda se bodo tozadevne rezolucije spet poslane na razna mesta, kakor se je to godilo v preteklosti. Je že prav, samo nikar misliti, da je s tem že dosežen kak uspeh kongresa. To je komaj opozorilo, da so se Slovenci v Ameriki nekje nekaj pogovarjali. Je pa nekaj tudi to.

Poglavitno je pa: Kongres naj da izvoljenemu odboru nalogo, vrhovno nalogo, da si poišče potov med Srbi in Hrvatci. Ako Slovincem ne uspe, da bi si našli močan krog somišljenikov med Srbi in Hrvatci v Ameriki, je vse drugo brkljanje zastoj. Poskušajmo svojo Slovenijo še tako advertizirati, kaj bomo opravili? Sami kar nič. Če se mislimo ogibati Srbov in Hrvatov, ali če se hočejo oni ogibati nas do kanca, zaprimo marelo in se rajši že sedaj privadimo dežju, na katerem bomo prav gotovo ostali s Slovenijo vred!

Treba je predvsem dobiti izmed Srbov zavednih Jugoslovancov, ki bodo sami šli na delo, da se izpodbije pogubno stališče "Srbobrana" in z njim enako ali še bolj pogubno stališče londonskih in newyorških Srbov-anovih somišljenikov v vladi. Kadar bo to doseženo, da se bodo ti "samo-Srbi" ali "vele-Srbi" začeli umikati, pred lastnimi ljudmi, šele tedaj je že dobro nastopati, toda nekaj uspeha bo šele, kadar bodo mastopitli zoper nje Jugoslovanci, ne le "kaki Slovinci". Na zamejno vlado v Londonu apelirati je isto tako zastoj, dokler niti svojih Srbov ne prizna za Jugoslovane, čeprav jih je mnogo ki so ali vsaj radi bili, ako bi smeli biti in se za take tudi v vsej jasnosti pokazati. Enako sem prepričan, da jih med Hrvatci ne manjka. Nobenedga dvoma ne more biti, da se bo doma polagoma vse spet uredilo v jugoslovanskem smislu, če bo le narodom dana prilika, da sami razmislijo o svoji b odočnosti in jih ne bodo do konca motili vsi mogoči tuji interesi, ki se več ali manj križajo podobno kot v Sloveniji tudi na ostalem jugoslovanskem ozemlju. Zakaj bi tu v svobodnem svetu ne verjeli v to možnost? Zlasti še, ko je v interesu Amerike, da do tega pride?

Slovenski politični odbor naj gre v tem smislu na delo in naj o svojih nalogah in uspehih, o katerih ni dvoma, da bodo informirale svoj narod in vse Jugoslovane, obenem pa tudi ameriške in angleške in ruske vladne kroge. Naj tudi brez pomislekov pove, kje se stavlja kaj od ovire na pot njegovega delovanja. Utegne dobiti izdatno pomoč. Saj je brez dvoma ravno tako v interesu zlasti ameriške vlade, da gre delo naprej konstruktivno, ne pa destruktivno. Če bo zamejno vlada v Londonu videla, da je nekaj uspeha po tej poti in ni vse tako, kot hoče stvar predstaviti samosrbska struja v vladi, bo morala prej ali slej obrati druge strani. Dejanja bodo kaj zalegla, nekaj papirnatih bomb ji izvzavljajo samo pomilovalen posneh.

VILE ROJENICE

Po tej poti utegne priti rešitev za Slovenijo, brez nje je zanjo le — smrt.

ŠTIRJE BIVŠI MEHIŠKI PREDSEDNIKI

V Panamski kanalski zoni, kjer je Mr. John Hempel v ameriški policijski službi, je njegova soproga 10. septembra povila hčerko. Mrs. Hempel je hči poznane in spoštovane slovenske družine Mr. in Mrs. Frank Košak iz Ridgewood, L. I. Čestitamo!

S sedanjim mehiškim predsednikom Camachom so pri kosilu štirje bivši mehiški predsedniki, kar kaže edinstvo v sosedni republiki.

Najnovejša izdaja splošno znane slovenske koračnice SOLDIERS ON PARADE (MLADI VOJAKI) Priredil za PIANO HARMONIKO Jerry W. Koprivšek Cena 40 centov

UNIČENJE LETALIŠČA V ZEMUNU (JIC.) — Jugoslovanska vlada v Londonu je dobila preko Carigrada poročilo, da je bil okoli 15. septembra z dinamičnimi razstreljen in pokvarjen veliki nemški aerodrom v Zemunu, blizu Beograda. Ob tej priliki je bilo uničenih več sovražnih letal in porušeni nekaj velikih hangarjev.

OBLETNICA SMRTI KRALJA ALEKSANDRA (JIC.) — Ko so 9. oktobra 1934 počili v Marseillu revolvenski strelji plačanih morilcev, ni bila pretresena in prestrašena le Jugoslavija, temveč vsa Evropa je zaslutila, da marseillski atentat ni zadel le Jugoslavijo in njen narod, temveč da je pogodil tudi politično zgradbo vse Evrope.

Kaj se godi v Beogradu? AP poroča iz Berna, 9. oktobra, da švicarska časnikarska agencija prinaša brzoglasno iz Budimpešte, da je general Milan Nedić, katerega so bili nacisti napravili za ministerskega predsednika zasedane Srbije, podal odstavko. — (BBC poroča, da Nemci njegovega odstopa niso sprejeli.) — Poroča Jugoslov. Information Center

RAZGLLEDNIK Piše Anna F. Krasna "Hostarji" Konec Na nasprotni strani poti, ob kateri je stala hiša mojega strica, so bila njegova gospodarska poslopja in tja sva s stricem spremila korajžno, do zob oboroženo skupino italijanskih okupacijskih vojakov. Tu se je pričelo spet natančno pregledovanje vseh prostorov. V vinski kleti so bobnali s puškinimi kopliti po malih in velikih sodih in se pri vsakem posebej prepričali, če je v njem vino ali morda kak bivši avstrijski vojni. Moj stric je robantil, da je bilo jo! "Prokléte slepote laške," je vpil nad njimi po slovensko, "ali ste tako zabiti, da mislite, da bi se prebrisana kranjska butica poslužila sode, da se skrrije pred vašo strahopetnostjo?" Oni so bedasto zijali vanj in ga vpraševali, kaj da pravi, stric pa je kar naprej godel, da so slepote laške in da ga drži, da bi pograbil vile in vse skupaj pogrial iz hiše.

V hlevu bi se bil kod v jaslih prav lahko skrival cel oddetek naših "hostarjev", kajti, ko so videli korajžni laški fantje iz revnih krajev spodnje Italije zajeten par volov s silno močnimi rogmi in rejene junce, ki so grdo gledali prišlece, pa velike krave, ki so jezno stopicale okrog jasli, ter čakale prilike, da pride kateri od teh tujih ljudi blizu njih, so se zadovoljili, da so pogledali v globoke jasli od daleč. Stric se je pri tem prvič na glas zasmejal, kljub žalosti, ki je bila v hiši. "Vidiš jih, slepote," je dejal, "še k govejji živini si ne upajo, pa bi radi nas strahovali. Ja, kje so le naši vojaki, da ne pridejo in poženejo teh pajacev nazaj odkoder so prišli, da bi doma pasli koze in ovce!"

Iz hleva smo šli na skedenj, kjer je bil tudi senik. Zopet odpiranje velikih žitnih skrinj, prebadanje sena z bajoneti, iskanje med čolgimi vrstami v kite spletenih kornzih klasov, itd. Pa ni bilo nikjer nič zanje. Ker pa so hoteli biti docela prepričani, da so vse prevrgli in povohali, so šli še v stranišče, ki je stalo ob vrhu, potem v čebelnjak in od tam v veliko lopo, kjer je bilo spravljeno razno orodje in klaja za živino. Tisti, ki si je vse zapisoval, je končno odločil, da smo govorili resnico in dejal, da naj brata takoj prijavimo ko hitro vzemo, kje da se nahaja. "Kajpa, slepota krmiljavca," je rekel stric, "obvestili te bomo samo malo boš počakal, medtem pa mogoče pride res kaj naših fantov, da vam javijo, da vas tukaj ne potrebujemo!"

To upanje je žüvelo prve mesece oziroma tedne po okupaciji med našim ljudstvom na splošno in baš radi tega so se domov prišedši fantje in mošje skrivali v hostah. Italijani so zvedeli, da se skriva v nanoškem in drugih bližnjih gozdih precej bivših vojakov, toda niso poiskusili tega dognati na lastne oči.

Na križpotjih in stezah, ki so vodile v gore in hoste so stale laške straže, ter zahtevale od vsakega, ki je hotel mimo njih, da jim pokaže kaj nese s seboj. Hoteli so napraviti nekakšno blokado, ter s tem sestradati skrivajoče se fante in mošje. Seveda ni bil nobeden tako neumen, da bi se posluževal običajnih poti in stez za donajanje hrane in obleke v skrivališča v hostah. Nekatere ženice in otroci so nalašč skušali priti v gozd po navadnih potih, pa so tako obračali pozornost patrolj in straž na baš napačne smeri. No, ni bilo dolgo, ko smo izvedeli, da ni več upanja, da se znebimo "lastovje", kot smo rekli laški armadi. Lahki sami so tedaj opustili lov na mošje in polagoma so prihajali domov tudi oni ki so ob prihodu domov bili odpeljani v gradiške zapore in drugam.

V naših fantih je kljub temu gorela iskrica, ki se je razžarila v plamen sovražstva ob vsaki priliki. O tem bočem sem pa tja zapisati kakšen stavek v bodoče.

IŠČEJO SE MOŠKI IN ŽENSKE za snaženje uračov. Nočno delo. Zgledite se od 12 do 1 popoldne vsak dan pri: CITY SERVICE CLEANING CONTRACTORS, INC. Room 808, 1564 Broadway New York City

KUHARSKA KNJIGA: Recipes of All Nations (V angleškem jeziku) RECEPTI VSEH NARODOV Stane samo \$2.00 Knjiga je trdo vezana in ima 821 strani. Recepti so napisani v angleškem jeziku, ponekod pa so tudi v jeziku naroda, ki mu je kaka jed posebno v navadi. Ta knjiga je nekaj posebnega za one, ki se zanimajo za kuhanje in se hočejo v njem čimbolj izveščati in izpopolniti. Narodite pri KNJIGARNI SLOVENIC PUBLISHING CO. 216 West 18th Street New York, N. Y.

TRIJE RODOVI

Dogodki iz nekdanjih dni. — Spisal: ENGELBERT GANGL

Nic se ne boj, mama. Vse to vem. Kdor se poroci, se ne poroci za en dan, za dva ali za tri dni, temveč za vedno. do smrti. In kaj bi se bala, kaj bi premisljala? Prišlo je, torej naj se zgodi.

Na vrt je prišel tudi oče. Radoveden je bil, kaj je opravila mati. "No, Nadina," je klical od daleč, "kako je, kaj je?" Namesto nje je odgovorila mati.

Brankovič je dobil odgovor, kakršnega si je želel. Tistega dne so obhajali zaroko. Pri obedu je Zavinsčak vstal in govoril na dolgo in na široko.

"Življenje je boj, in mi smo vojaki, ki zmagujemo. Kdor nas premaga, temu moramo dati, kar hoče imeti od nas. Poznal sem trdnjavo, ki je hraniša v sebi dragoceni zaklad. Prišel je junak in je vzel trdnjavo in zahteval od premaganega gospodarja oni dragoceni zaklad. Ta ga je ljubil, a dal mu ga je vendarle, ker je vedel ceniti junaštvo. In glejte. Tu zaklad je moja Nadina."

Jelko in Nadina so obile solze. "In ta junak je nadporočnik Roman Brankovič in tisti gospodar sem jaz. Zmagalo je njegovo junaštvo, zato mu dami zaklad, ki mi je drag in neprecenljiv, a dam mu ga vendarle, ker je treba ceniti junaštvo."

Končal je slikovito napačno s tem, da je nazdravil ženinu in nevesti.

Zdaj je bila Brankovičeva dolžnost, da se zahvali. Poprijeli so je Zavinsčakov prispodobe in zagotavljali nevesto in njene starše, da bo znal kot navdušen oficir čuvati ta zaklad, ki mu ga ne more vzeti nobena sila. Njegova sobilja bohi porok za to.

Zavinsčak je kimal z glavo in si mel roke. Brankovič je nazdravil staršem nevestinim.

Kmalu potem se je nadporočnik odpeljal, da uredi svoj stvar. Kadar se vrne, tedaj pride po Nadino in jo vzame s seboj.

Nadina se ni nič bala tistega dne. Tako je bila razpoložena, da se ji je zdelo, kakor da ga težko pričakuje. Kar je bilo od tistega dne naprej, je bilo vse potopljeno v globoki tajnosti. In to je bilo, kar jo je micalo. Ničesar si ni obetala, ker je vedela, da je potem tudi razočaranje manjše. Ko je videla mati vdano in upokojeno hčer, se je tudi sama umirila in je pričakovala bodočnost hčerine sreče.

A eno si je takoj izprosila Nadina od matere. Bila je Meta. Z Nadino sta si bili prijateljici od njenih otroških let in Nadina je hotela imeti Meto s seboj. Ni ji mati odrekla, a tudi Meta je obljubila, da gre znjo, "in naj bo konec sveta."

"Tako bom imela pri sebi vedno domačega človeka," je dejala Nadina. Vedno je bila pri Meti. Z njo se je menila, kako si bo sta opravili stanovanje, kako bosta lepo doma in kako bosta pogovarjali o domu in o starših in o vsem, kar ostane tu, ko odideta oni dve.

Prišel je junak Roman Brankovič. Zavinsčak si je dal napraviti čisto novo uniformo. Slovesnost je bila izredna, nobene take ne bo več. Zato so pokali na pristavi topiči, z gradu je vihrala dolga zastava. Naj ve Brankovič, da jemlje Zavinsčakovo hčer.

Kmalu popoldan po poroki sta se odpeljala Romana in Nadino, n tudi Meta je odpotovala z njima.

Preden pa se je Nadina poslovila od matere, jo je ta poklicala k sebi v sobo.

"Med starimi papirji sem dobila to-le pismo," ji je rekla mati in ji izročila zapečateno pismo.

Nadina je vzela in brala na naslovni strani: "To pismo sme odpreti samo Friderika Zavinsčaka vnuk (Friderikovega otroka otrok), bodisi moškega ali ženskega spola."

Nadina se je nasmejala, in nasmejala se je tudi mati, rekč: "Le vzemi pismo k sebi. Ako ti Bog da otroka, pa naj bere, kaj mu piše neznan roka"

Hči je položila pismo med svoje papirje in ga vzela s seboj.

Po odhodu Romana in Nadine je navdajalo Zavinsčaka in Jelko neprijetno, težko čustvo. Bilo je jima tako, kakor bi storila slabo in krivično dejanje, ki se ne da ni zagovarjati ni opravičiti.

"Zdi se mi, da nisva storila prav," je rekla Jelka možu, "iprehitro se je vse izvršilo."

Takisto je mislil tudi Zavinsčak, a ženi ni hotel tega razodeti. Ležalo mu je sanj v sru.

"Nobena dobrota ni preneglena," je tolažil ženo. "Nadina je zdaj na varnem, nobenega Dominika se ni več bati. In tako je ohranjena tudi moja čast, čast mojega imena in stanu. Ni se nama bati nobenega resenečenja, nobene neprijetnosti."

"Vdno govoriš samo o časti. Ali pa ni tudi hčerina sreča očetova čast?" je vprašala Jelka.

"Saj to je tisto," je odgovoril Zavinsčak, "ako se ne čutim užaljenega na svoji časti, ako sem miren v svojem sru, mi je porok, da je zagotovljena Nadini srečna bodočnost, taka bodočnost, kakršno ji privoščiva in kakršno zasluži."

(Nadaljevanje prihodnjic)

RDEČI KRIŽ DAJE PO STREŽBO VOJAKOM DOMA IN V TUJINI.

V vojašnicah in mornariških postajah, v bolnišnicah in drugih deluje za blagor moštva.

V Louisiani, kjer mnogo tisoč ameriških vojakov je bilo na manevrih, je tanošnji podružni ravnatelj Rdečega Križa nedavno prejel vest, da je mati mladega vojaka neke čete pod njegovo oskrbo težko obolela. Dodana je bila prošnja, naj fant pride takoj domov.

V vsaki vojski, ki šteje na milijone moč, vesti take vrste niso nič nenavadnega. Tu pa tam pa nimajo resnične podlage, pa tudi sorodniki v svoji skrbi dostikrat pretiravajo.

Poveljujoči častniki so pač ljudje in imajo srce. Radi bi dali dopust, ako gre za nujno potrebo. Vendarle morajo biti zagotovljeni, da je res temu tako. Gori omenjena vest je bila prišla od podružnice Rdečega Križa v kraju, kjer je bil fant doma. Ravnatelj Rdečega Križa v vojaškem taboru je mogel jamčiti za resničnost vesti in je bil takoj dovoljen dopust.

Iščočim je kurir šel poiskat fanta, da ga obvesti o stvari, je podružni ravnatelj poskrbel vse potrebno za vožnjo. Tako je bil fantov odhod pospešen brez odloga in on je prispel domov — ne da vidi mater umreti, marveč da rje njeno življenje potom transfuzije krvi.

Ta dogodek ilustrira eno izmed potreb Rdečega Križa za naše fante v uniformi. Pustri- ra tudi komunikacijske zveze, ki jih Rdeči Križ vzdržuje potem svojih zastopnikov, ki so z našimi četami, in potom svojih 3.700 društev in 6.000 podružnic širom dežele. Nikaka druga organizacija ne bi mogla vzdrževati enakih zvez. Družstva in podružnice Rdečega Križa segajo vsepovsod in njegovi zastopniki služijo z našimi četami doma in v inozemstvu. Stoji vedno na razpolo- go in v nujni potrebi zna vzpe- staviti takojšnje zveze med družinami doma in njihovimi ljubljenci v uniformi.

Take nujnostne vesti se urno dostavljajo. majo prednost pred drugimi opravili Rdečega Križa. Takoj po prejemu zastopnik Rdečega Križa poišče onega, za katerega je vest namenjena. Ako vojak je bolan, se skrbna družina tolaži potom pogostih poročil. Če je treba, se starši vabijo na obisk bolne- ga sina. Sočustveni zastopnik Rdečega Križa jih sreča ob prihodu, najde primerno preno- čišče in tekom njihovega biva- nja jim izkazuje omo simpatič- no razumevanje, ki je tako po- trebno ob taki priliki.

Problem, ki se je pojavil, čim so naše čete odhajali v ino- zemstvo, je bil ta, da se jim nudi zdrava zabava v odmoru.

Da se vojski in mornarici po- mazga vzadestiti tej potrebi, je Rdeči Križ ustanovil klube in zabavišča v važnih središčih.

INVEŠTIJATE V AMERIKO

KUPIJTE UNITED STATES WAR SAVINGS BONDS IN STAMPS

koder se vojaki gibljeljejo, ko so na dopustu. London, Edin- bough, Belfast, Melbourne in Brisbane so le nekatera izmed mest, kjer je bilo to storjeno.

Tukaj naši fantje najdejo ne- kaj domovine, presajene na tu- ja tla. To je njih v klub, ame- riška hrana in slačke pijače, udobne postelje, prha, igraalni- ce in sobe za čitanje in pisanje so na razpolago. Dostikrat se pleše.

Ti klubi so shajališča za Ame- rikance v inozemstvu, ki so na dopustu. Upravljeni so od strokovnjaško izvežbanega o- sebja. Organizirajo se ture za ogledovanje kraja in drugi iz- leti. Vodijo se seznanji družin ki hočejo izkazati svojo gosto- ljubnost napram našim voja- kom. Poskrbljeno je za naj- novejše revije in časopise. Na- mižni tenis, šah, dama in dru- ge igre so na razpolago in ti klubi so najbolj priljubljeno za točišče v dotičnem mestu.

Iz Londona je Chaplain J. Blakeney, prvi vojaški kaplan v ameriški vojski na Angleškem, je nedavno sporočal po- radiu:

Imamo prekrasnega prijate- lja v Ameriškem Rdečem Kri- žu. Naš Rdeči Križ sijajno delu- je in vsak teden dodaja ka- ke novo olašavo. Ustanovili so nekoliko finih klubov in pre- nočišče za vojake na dopustu. Bil sem prisoten ob otvoritvi Washington Cluba, ki je nekaj izbornega in kjer se shajajo naši fantje vsak večer v veli- kem številu."

Rdeči Križ služi našim vojakom v mnogih oblikah, kakor pač potreba nanaša. Zadnje poletje je podružni ravnatelj v Port Darwin v Avstraliji prvi sporočil idejo transkontinental- nega izleta v svrhu nakupova- nja s tem, da si je priskrbel se- dec v vojnem letalu za polet 1.500 milj daleč do najbližjega trgovskega središča. S seboj je imel kakih \$2.000 denarja od posameznih vojakov in se- znanj naročil za nakupe, štiri čevlje dolg, ki je vključeval na- ročila za milo, brijalne pripra- ve, gramofone in plošče, igle, svilo in druge stvari. Podruž- ni ravnatelj v Port Moresby, kakor tudi v Novi Caledoniji, sta kmalu potem storila isto s seznanom nakupov, ki je vse- boval naročila a sveča, chew- ing gum, pipe, nože, britve, ri- bolovne priprave, zdravniške knjige, likala in drugo.

V vojaških in mornariških bolnišnicah zdravniško-social- ni delavci Rdečega Križa in drugo osebe sodelujejo z vo- jaškimi zdravniki in pod nji- hovim vodstvom. S svojo sim- patijo, zanimanjem in razvese- ljevanjem odvracajo bolnikove misli od njegovih bolečin. Ako je potrebno, da se izve za voja- kovo zdravstveno historijo pred njegovim vstopom v voj- sko, ti zastopniki Rdečega Kri- ža dobivajo takoj potrebne in- formacije od podružnic Rdeče- ga Križa v domačem kraju. Ta- kozvane "give dame" Rdečega Križa poživljajo dobrovolj- ke z razumevanjem čitajo mož- zem, pišejo pisma za nje, igra- jo igre z njimi in vodijo za- bavne programe.

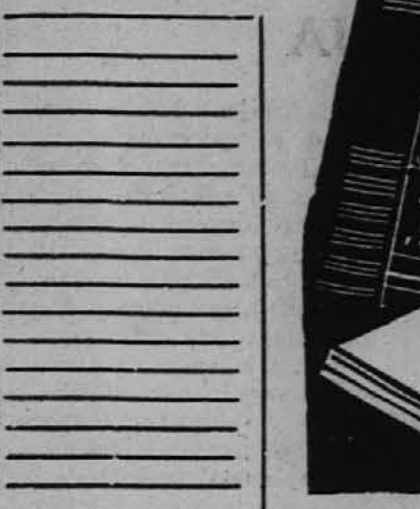
V vojaških bolnišnicah širom dežele je vojni department zgradil shajališča, ki nudijo potrebni odmor in zabavo okre- vajočim bolnikom. Po zahtevi vojaških zdravniških oblasti je Rdeči Križ preskrbel ta shaja- lišča z opremo in z izurjenim osebjem in nudi zabavne pro- grame, igre in druge vprizo- titve. Zadnje produkcije Holly wooda se prikazujejo povpreč- no po trikrat na teden in po- skrbljeno je tudi za drugačne zabave.

Nemci ne prevzemajo odgo- vornosti za francoske delav- ce, ki so ranjeni pri bombar- diranju

Reuterjeva agencija poroča, da je vichyski radio naznanil, da Nemčija ne bo plačevala no- benih kompensacij ali odškod- nin francoskim delavcem, ki bi bili ranjeni ali ponesrečeni te- kom britskega bombardiranja krajev, kjer so ti uposljeni v nactjskih tovarnah. Sorodniki ubitih francoskih delavcev tu- di ne smejo pričakovati nobene odškodnine ali pokojnine, ako so njih očetje ali bratje, itd. u- biti v nemških tovarnah tekom britskih bombnih napadov na nemško ali pa na zasedeno o- zemlje Francije.

Maršal Petain je tudi dejal Francozom, da bodo morali preživeti še marsikaj trdega in težkega.

Slovenske Knjige

LEPA KNJIGA je kulturna poslanka; odprimo ji vrata v naše domove, odprimo ji srce...

POUČNI SPISI

ANGLEŠKO SLOVENŠKO BERILO (F. J. Kern) — Zvezano Cena \$2.—

Bodoči državljani naj naročijo knjico "HOW TO BECOME A CITIZEN OF THE UNITED STATES"

DOMAČI ŽIVINOZDRAVNIK Spisal Franjo Dutar. — 278 strani. Trda vez. — Zelo koristna knjiga za vsakega živinorejca; opis raznih bolezni in zdravil- je; slike. Cena \$1.50

GOVEDOREJA Spisal R. Legvart. 145 strani s slikami. Cena \$1.—

V KREMLJIH INKVIZICIJE Spisal Michel Zévaco. Nad vse zanimiv zgodovinski roman iz časa inkvizicije. — 461 strani. Cena \$2.—

ZIVI IZVIRI Spisal IVAN MATIČIČ. Knjiga je svojevreden pojav v slovenski književnosti...

MARKO SENJANIN — SLOVENSKI ROBINSON Spisal Ivan Albrecht. (120 strani.) Cena 75c

MALENKOSTI Spisal Ivan Albrecht. (120 strani.) Cena 75c

Po \$1 zvezek Veridicus (Pater Kajetan) Rudarska balada (Marja Majerjeva) Pingvinski otok (Anatole France)

KNJIGARNA Slovenic Publishing Company 216 West 18th Street New York City

Molitveniki v krasni vezavi importirane iz starega kraja... Slovenski molitveniki: NEBESA NAŠ DOM—(št. 415) 2 3/4 x 4 1/2 inčev—384 strani. Cena 75c

Ameriški vojaki so dandanes